

[Gottschalck-Hansen.]

fundet ud af dem; men hvad kunne det hele nytte, hvis han ikke forstår noget af det?

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 137 stemmer; 14 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om optagelse af statslån i udlandet.

(Lovforslaget (nr. 129) findes i tillæg A. sp. 1619, fremsættelsen i tidenden sp. 4386).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Kaj Andresen: Det er ikke mange uger siden, vi behandlede et lovforslag af samme karakter som det foreliggende, nemlig forslag om bemyndigelse til finansministeren til optagelse af et udenlandsk lån på 500 mill. kr. Dengang var formålet med lånoptagningen væsentligt finansiering af vore elværkers udbygning. Det fremgår af bemærkningerne til det foreliggende lovforslag, at der er optaget et lån i USA på 30 mill. dollars, og at der forhandles med Den internationale Bank om et lån på 25 mill. dollars; endvidere fremgår det af den skriftlige fremsættelse, at der påtænkes optaget statslån i Sverige på ca. 65 mill. kr.; alle disse lån gælder elektricitetsformål.

Dermed er stort set finansministerens bemyndigelsesramme opbrugt. Skal ministeren derfor have mulighed for at udnytte eventuelle lånetilbud i den kommende tid, må han have en ny bemyndigelse. Der er vel grund til at håbe på, at den fortsatte virkning af omsen sammen med helhedsløsningens resultater efterhånden skulle kunne få valutabevægelsen til at gå den anden vej. Men medens vi venter og håber, er der vel ikke anden udvej end midlertidigt at styrke valutastillingen ved at optage lån i udlandet, og de tilbud om lån, der allerede er udnyttet, tyder på, at der udefra

er en tillid til dansk økonomi, som måske kan berolige de ærede medlemmer hr. Skræppenborg-Nielsen og hr. Gottschalck-Hansen.

Jeg kan derfor anbefale, at finansministeren får en ny bemyndigelse allerede nu, selv om det ikke fremgår af lovforslaget eller af bemærkningerne, at den har øjeblikkelig aktualitet. Optager ministeren imidlertid i en nær fremtid sådanne lån, melder naturligt det spørgsmål sig, hvordan provenuet af lånet skal anvendes. Da pengene ikke tænkes udlånt eller anvendt til investeringsformål, og da det med den stramme finanspolitik i øvrigt bør sikres, at de ikke på nogen måde medvirker til at øge efterspørgslen, vil jeg finde det rimeligt, at finansministeren besvarer spørgsmålet: hvordan vil ministeren kunne sikre, at hjemtagelsen af disse lån ikke påvirker efterspørgselspresset eller i øvrigt modvirker bestræbelserne for at skabe økonomisk balance?

Mit parti kan i øvrigt anbefale lovforslaget til vedtagelse.

Damsgaard: Det er anden gang i løbet af 2-3 måneder, folketinget står over for forslag fra regeringen om optagelse af eller rettere bemyndigelse til at søge optaget statslån i udlandet for 500 mill. kr. Jeg vil ikke bestride, at optagelse af lån, hvad enten det gælder en enkelt virksomhed eller det gælder staten, i visse tilfælde kan være en såre fornuftig disposition. Det er jo ikke helt få virksomheder, der gennem lån har suppleret deres egenkapital og derved skabt muligheder for fremstød, for investeringer, for nye produktioner og nye beskæftigelsesmuligheder, der ellers ikke havde kunnet gennemføres.

Helt anderledes stiller det sig imidlertid, hvis det er et stadigt og løbende underskud, der skal finansieres ad lånevejen, eller om lånet blot skal anvendes til endnu for en tid at opretholde et for stort forbrug.

Det forslag, vi behandler her om nye udenlandske lån, må vurderes i nøje sammenhæng med vort lands øjeblikkelige økonomiske situation og med den økonomiske politik, som den høje regering ynder at betegne som en helhedsløsning. Forslaget her er i virkeligheden et led heri, og dets første virkning vil være, at det på kort sigt

[Damsgaard.]

tilslører meget alvorlige brist i den såkaldte helhedsløsning. Med gennemførelse af dette forslag vil regeringen inden for 2-3 måneder have optaget statslån i udlandet for tilsammen 1 milliard kr. Det er mange penge, og hvad vil regeringen egentlig foreslå kronebeløbet af det nye udenlandske lån brugt til? Det kunne være meget interessant, om finansministeren kunne sige os noget om dette. Er der nogle angivelige formål? Er det til at leve for, som man populært siger? Det er helt klart, at et beløb af denne størrelse vil kunne udsætte det tidspunkt, da vi skimter bunden i valutakassen, men det vil samtidig kunne udsætte det tidspunkt en liden stund, da de uheldige virkninger af regeringens politik selv for den mest kortsigtede betragtning bliver helt åbenbare og derved fører til, at kuren til sin tid bliver så meget vanskeligere at stå igennem.

Udenlandske lån kan virke som morfin i en akut situation, men det er en farlig medicin i den situation, vort lands økonomi befinder sig i nu, ikke alene fordi den tilslører vort lands virkelige valutastilling, men også derved, at det let glemmes, at det er lånte penge, der skal forrentes og betales tilbage. Men er det meningen, at dette store lånebeløb ad den ene eller den anden vej skal ledes ud i vort store hjemlige kapløb mellem priser, omkostninger og pengeindkomster, så vil det på lidt længere sigt kun gøre vor valutastilling endnu vanskeligere. For jeg mener ikke, vi må glemme, at de senere års valutatab kun er et tydeligt tegn på, at den dybere liggende svaghed i vor økonomi er kommet frem. Det er et svaghedstegn, at vore omkostninger og vore priser i det sidste par år er steget dobbelt så stærkt som i de lande, vi konkurrerer med. Over for dette afgørende problem vil regeringens lånoptagelse kun gøre ondt værre.

Jeg ville antagelig have set mildere på denne udenlandske lånetransaktion, hvis folkettinget i lighed med sidste år havde lagt loft over statens udgifter som led i en reel helhedsløsning, der kunne have genskabt samfundøkonomisk balance. Det er imidlertid ikke sket. Regeringens forslag går derfor i virkeligheden ud på at fylde nye udenlandske lån i en kasse uden låg.

Hverken den stærke offentlige aktivitet, beskæftigelsessituationen eller det faktiske indhold af den lange række love, som regeringspartierne i de sidste uger har gennemført under betegnelsen helhedsløsning, opfordrer dertil.

Det er for venstre og for mig noget helt afgørende, at vi ikke i vor økonomiske politik eller i vort politiske liv i øvrigt falder til at søge skinløsninger. De kan måske i øjeblikket synes bekvemme udveje, men det er meget sjældent, at de på længere sigt løser noget problem — tværtimod.

Derfor kan venstre ikke medvirke til gennemførelse af det foreliggende lovforslag.

Jørgen Jensen: Det måtte virke stærkt og overraskende på mange i denne sal, da den højtærede finansminister for 14 dage siden pludselig lagde dette lovforslag på bordet, få uger efter at et stort flertal af folketinget — nogle med betænkeligheder — havde givet tilslutning til, at ministeren fik lov til at låne 500 mill. kr. i udlandet.

Jeg erindrer ikke, at vi dengang hørte noget som helst om, at summen snart skulle fordobles, sådan som det nu foreslås. Jeg kan heller ikke vide, om regeringen dengang havde sådanne hensigter i tankerne. Men hvis man allerede da havde planer om yderligere låntagning, synes jeg, at det havde været mest hensynsfuldt over for folketinget at meddele det. Hvorfor skal vi nu 2 gange med få måneders mellemrum lovgive om den samme sag?

Mit parti, der sagde ja første gang, synes, at vi nærmest bliver holdt for nar ved ikke straks at få regeringens politik på dette område klarlagt. Måske har regeringen skønnet, at maden ville glide lettere ned, når den kom i bidder. 1 milliard kr. på én gang er et så voldsomt stort tal, at mange kunne blive skræmt deraf. 2 gange 500 mill. kr. lyder måske af mindre, og da folk jo har en lidt kort hukommelse, kan det være, at mange har glemt førsteakten af stykket, før man kommer til andenakten. Jeg tilføjer dog, at vi snart er blevet ganske godt vænnet til store tal, senest et statsbudget på 10,3 milliarder kr.

Den højtærede finansminister handler altså ud fra princippet stykkevis og delt, og det må vi andre så tage til efterretning.

[Jørgen Jensen.]

Det konservative folkepartis stilling til andendelen er særdeles kritisk. Vi anerkender, at der fortsat er meget usikre udsigter for landbrugseksporten, som den højtærede finansminister nævnte i sin fremsættelsestale, men det var der også for 2 måneder siden. Dette er altså ingen nyhed. Hvad der er sket siden da, er dette, at et beskedent flertal af folketinget har vedtaget en såkaldt helhedsløsning, hvormed regeringen har haft til hensigt at rette økonomien op. Dette hentydes der da også til i fremsættelsestalen, hvori det står, at det er regeringens håb, at der med helhedsløsningen vil være skabt grundlag for mere varig stabilisering af valutastillingen. Håbet beskæmmer ingen. Min gruppe ønsker naturligvis det bedste for landets økonomi, men vi kan ikke rigtig tro, at regeringens håb faktisk går i opfyldelse.

Vi er alle interesserede i, at landet råder over en valutareserve af passende omfang. Naturligvis vil et udenlandsk statslån medvirke til styrkelse af valutalikviditeten på kort sigt, men langt bedre ville det dog være, om vi med egne kræfter fremkaldte en højst tiltrængt forbedring. Er det ikke således, at kun når der virkelig er fare på færde, tager folk sig sammen? Gælder det ikke også den økonomiske politik? Nogle erfaringer fra efterkrigsårene tyder herpå. Ved at låne tilslører man let de faktiske forhold; det har bl. a. nationalbanken ofte fremhævet. Der kan blive tale om en forvanskning af ubehagelige kendsgerninger, når man låner sig frem.

Den økonomiske virkning af udenlandske lån må også blive den, at efterspørgselspresset herhjemme øges. Men er det det, vi trænger til lige for tiden? Jeg mener absolut tværtimod. Kun hvis provenuet af et udenlandsk lån helt holdes uden for den almindelige valutareserve, og kun hvis man har sikkerhed for, at et lån ikke giver anledning til større indenlandsk likviditet, kan det efter vor opfattelse forsvares i en så inflationspræget situation som den nuværende at ty til denne udvej.

Spørgsmålet er så, om sådanne garantier kan gives og kan opnås. Låneprovenuet kunne eventuelt blive stående i udlandet, men jeg tror ikke, det er nok. Og hvad angår den indenlandske likviditet, har det ofte

vist sig, at selv nok så stærke formelle bindingsregler ikke slår til. Vi trænger til at få vogtet både valutakassen og finans-kassen effektivt. En hund med øjne så store som møllehjul eller rundetårn, sådan som de fandtes i „Fyrtojet“, er ikke tilstrækkeligt. Intet synes at kunne bremse en finansminister eller en regering, der virkelig ønsker at bruge de midler, der på den ene eller anden måde stilles til rådighed — det være sig over statens løbende indtægter eller ad lânevejen. Et afgørende spørgsmål bliver her det lille, men betydningsfulde ord „tillid“ — og tillid har vi ikke i udpræget grad til den nuværende regering.

Hvad siger så andre instanser til dette låneforslag? Ifølge dagspressen har Danmarks nationalbank nogle synspunkter, som måske den højtærede finansminister allerede kender — vi får dem vel også at se i finansudvalget. Og hvad siger det økonomiske sekretariat til det? Sidste forår fik folketinget en aldeles fortræffelig udredning og vejledning med hensyn til tilrettelæggelsen af det snart udrundne finansårs økonomiske politik. Jeg har endnu ikke set en tilsvarende årsoversigt i denne omgang. Er det økonomiske sekretariat blevet spurgt om dette lån? Vil svaret mon blive påvirket af det politiske moment, at den højtærede økonomiminister er sekretariatets øverste chef og ønsker at gøre sig gældende som sådan denne gang?

Endelig: hvad siger de tre vise mænd — altså formandskabet for det økonomiske råd — til hvis oprettelse jeg personlig har givet min stemme? Spørges dette organ for den økonomiske samordning, eller bruges det kun, når regeringen finder det belejligt?

Jeg vil være interesseret i, f. eks. i finansudvalget, at få oplyst, hvorledes det i øvrigt ligger med den udenlandske lånoptagning i almindelighed. Mange låner jo i udlandet. Det gør kommuner, koncessionerede selskaber samt nogle private virksomheder. Har man nogen opgørelse over, hvor meget det drejer sig om, i hvert fald på nogle områder? Og efter hvilke regler gives der tilladelse til at optage lån i udlandet?

Den højtærede finansminister kan vist nu forstå, at vi fra konservativ side er yderst skeptiske over for lovforslaget, som vi på ingen måde umiddelbart kan give vor

[Jørgen Jensen.]

tilslutning. Vi ser det som en konsekvens af regeringens økonomiske politik og som en forlængelse og fortsættelse af helhedsløsningen, og tilliden til dens nytte er meget begrænset hos os, men det er klart, at vi vil være med til at forhandle om lovforslaget og behandle det på sædvanlig saglig og effektiv måde i finansudvalget.

Grethe Philip: På mit partis vegne kan jeg give tilsagn om en velvillig behandling af det foreliggende lovforslag vedrørende optagelse af et statslån til et samlet beløb af indtil 500 mill. kr.

Den nedgang i vore valutaeserver, der har fundet sted gennem den senere tid, skulle nu kunne bremses, når virkningerne af helhedsløsningen slår igennem, men mange og vigtige investeringer trænger sig på, og de vil også skabe store krav til vor valuta. Valutavanskeligheder har tidligere skadet vor økonomi alvorligt, fordi de som en konsekvens har ført til mindsket beskæftigelse. Dette må vi, så vidt det overhovedet er muligt, undgå. Det må derfor være rigtigt, at vi nu med denne lov sætter finansministeren i stand til at udnytte foreliggende lånemuligheder, men vi må stadig meget stærkt over for befolkningen understrege, at der på længere sigt kun kan skabes balance i vor økonomi ved at afpasse forbruget efter vor produktionsevne.

For at undgå eventuelle misforståelser vil jeg blot nævne, at dette lån ikke har til formål at styrke statsfinanserne. Vi har netop vedtaget finansloven for det kommende år, der sigter imod et betydeligt kasseoverskud på statens budget. Lånet optages udelukkende for at sikre vor valutariske stilling, og det er ud fra valutariske overvejelser, vi som sagt kan tilslutte os lovforslaget.

Skræppenborg-Nielsen: Ved lov nr. 16 af 1. februar 1963 blev den højtærede finansminister bemyndiget til at optage statslån i udlandet til et samlet beløb af indtil 500 mill. kr. i udenlandsk valuta. Mit parti støttede som velbekendt denne lånoptagelse, samtidig med at vi gav udtryk for, at vi også havde visse betænkeligheder, og at det som følge heraf ikke på forhånd

måtte anses for givet, at vor stilling til et lignende lovforslag ville blive den samme.

Nu kommer så den højtærede finansminister igen kort tid efter og vil have endnu en bemyndigelse til at optage statslån i udlandet og igen til et samlet beløb af 500 mill. kr. i udenlandsk valuta. Det vil i realiteten sige, at hvis også det her foreliggende lovforslag bliver lov, har den danske stat i løbet af et par måneder lånt eller låner ikke mindre end 1 milliard danske kroner i udlandet, et, synes jeg, ganske betragteligt beløb. Lad mig sige det sådan, at havde vi visse betænkeligheder før, så er disse betænkeligheder så absolut ikke blevet mindre. Det vil med andre ord sige, at mit parti i dag ikke vil binde sig til noget som helst standpunkt med hensyn til det fremsatte lovforslag. Naturligvis har vi i mit parti drøftet lovforslaget, men forinden vi gør vor stilling endeligt op, ønsker vi at drøfte det endnu nogle gange, ligesom vi naturligvis ønsker en udvalgsbehandling af lovforslaget.

For at gøre det kort kan jeg i det store og hele henvise til, hvad jeg sagde ved første og anden behandling af det tidligere fremsatte lovforslag om optagelse af statslån i udlandet, og desforuden gentage, at mit parti fortsat er enig med nationalbanken i dens principielle opfattelse af, at Danmark er et så veludbygget land og har så høj en levestandard, at det selv burde kunne præstere den opsparing, som er nødvendig for at dække alle rimelige investeringsbehov samt oparbejde en passende valutareserve. Her ved første behandling kan jeg derfor kun sige, at vi i mit parti vil se på lovforslaget endnu nogle gange, og så kommer vi nok tilbage til sagen.

Iver Poulsen: I sin fremsættelse af det foreliggende lovforslag om optagelse af et nyt udenlandsk statslån afsiger den højtærede finansminister en usædvanlig hård dom over regeringens såkaldte helhedsløsning. Efter at have givet udtryk for et skönt regeringshåb om, at helhedsløsningen vil skabe grundlag for en mere varig stabilisering af valutastillingen, siger finansministeren faktisk, at dette håb kan vi godt kigge i vejviseren efter, for med de fortsat meget usikre udsigter for landbrugs-

[Iver Poulsen.]

eksporten, det vil altså sige for vore valuta-indtægter, må det påregnes, at det i de næste år vil være nødvendigt at fortsætte en politik, der går ud på i rimeligt omfang at udnytte de foreliggende muligheder for at optage lån i udlandet.

Finansministeren siger altså her, at regeringen helt har glemt at tage landets fremtidige indtjeningsmuligheder med i beregningen, da regeringen lavede den helhedsløsning, som skulle genskabe den økonomiske balance her i landet. Det tør nok siges at være en meget alvorlig mangel ved det, man betegner som en økonomisk helhedsløsning. Helhedsløsningen forudsætter altså ifølge den højtærede finansminister, at vi skal låne os ud af vore vanskeligheder ved at optage udenlandske lån i rimeligt omfang. Hertil vil jeg gerne sige, at dette er udtryk for en så letsindig økonomisk politik, at jeg aldrig havde tænkt mig den mulighed, at Danmark skulle få en regering, der turde inklade sig på at føre en sådan politik.

At regeringen ikke har ønsket at høre efter vore gentagne advarsler, har jo sine politiske grunde. Men at regeringen har turdet og stadig tør vende det døve øre til, når nationalbanken ustandselig gentager de samme advarsler, det er for mig ganske ubegribeligt.

Vore valutareserver er brugt op, og for så længe som muligt at skjule sandheden og bunden af valutakassen for befolkningen og give den et fuldstændigt vrangbillede af vor alvorlige økonomiske situation ønsker regeringen altså nu at pantsætte landet for at skaffe penge til at opretholde et forbrug, som vi ikke har råd til, og som altså kun kan opretholdes på kredit. Vi kan naturligvis godt under visse forhold gå med til at optage udenlandske lån, men lån er nu engang noget, der både skal forrentes og tilbagebetales, og når vi ikke først og fremmest har udnyttet vore hjemlige muligheder for at fremskaffe den nødvendige kapital ved at give opsparingen

rimelige og tålelige vilkår, finder vi det uforsvarligt at gå lånevejen for blot at stimulere vore valuta-indtægter, og navnlig finder vi det uforsvarligt at betro den siddende regering flere penge.

Endelig vil jeg understrege, at selv om vi, der optager lånene, måske får en kortvarig øjeblikkelig fordel ved lånoptagelsen, skal de kommende slægter være med til at betale vort gilde, og det kan ikke være rigtigt.

Når den højtærede finansminister i sin fremsættelsestale siger, at helhedsløsningen forudsætter en politik, der går ud på i de nærmeste år at optage lån i rimeligt omfang, vil jeg gerne spørge den højtærede finansminister, om ministeren vil og kan nærmere præcisere, hvad ministeren mener med „de nærmeste år“, hvor lang tid det drejer sig om, og endvidere spørge om, hvad ministeren forstår ved „i rimeligt omfang“. For hvis ministeren med „i rimeligt omfang“ forstår en fortsættelse af optagelse af udenlandske lån i det iltempo, som ministeren har haft på i år med en udenlandsk gældsstiftelse på 1 milliard kr. pr. kvartal, synes jeg rigtignok, at her er et område, hvor der burde sættes ind med fartbegrænsning.

Efter det, jeg har sagt her, må det være klart, at mit parti ikke kan støtte det foreliggende lovforslag.

Finansministeren (Poul Hansen): Jeg takker de ordførere, der har givet tilslutning til lovforslaget, og jeg kan da også godt udstrække takken til de ordførere, jeg forstod ikke var aldeles afvisende, men gerne ville have lejlighed til at se nærmere på lovforslaget.

Man har i diskussionen her været lidt inde på forholdet mellem helhedsløsningen og dette lån, eller denne lånebemyndigelse må jeg hellere sige, for det er ikke lån endnu. Man har ligesom villet lade skinnegennem, at ønsket om at få denne bemyndigelse er udtryk for manglende tillid til helhedsløsningen. Jeg vil dertil sige, at som det har været berørt under den tid-

[Finansministeren.]

ligere diskussion her i dag, har vi jo et stykke tid haft en nedgang i valutastillingen. Det, vi tilsigter med helhedsløsningen, er bl. a. at stabilisere valutastillingen, og jeg har for mit vedkommende tro til, at det for det kommende år skal lykkes at undgå yderligere fald i valutastillingen. Jeg tror også på, at det vil være muligt at oparbejde en større reserve også ved egne kræfter end den, vi i øjeblikket har, men jeg tror, at det vil tage lidt længere tid. Allerede det at opnå stabilitet for det kommende år synes jeg er at nå et ganske pænt stykke hen ad vejen.

Det kan jo ikke nægtes, at de valutareserver, vi har, er relativt beskedne, og det er da også givet, at der er usikkerhedsmomenter for tiden fremover bl. a. vedrørende vore afsætningsmuligheder. Derfor finder vi, at det ville være ønskeligt med en noget større valutamæssig stødpude end den, der i øjeblikket findes, og det er ganske enkelt og ligetil det, der er baggrunden for lovforslaget, og ikke spor andet.

Det ærede medlem hr. Jørgen Jensen var ligesom lidt kritisk over for, at der ikke, da vi behandlede den forrige bemyndigelseslov, blev talt noget om, at der ville komme en ny. Dertil skal jeg sige, at det har vist sig, at der er bedre lånemuligheder, end vi dengang regnede med. Jeg havde ikke på det tidspunkt forestillet mig, at der kunne blive tale om en ny bemyndigelse til lån-optagelse i dette finansår, men der viste sig altså bedre muligheder, således at den gældende lov formentlig i løbet af temmelig kort tid vil være udnyttet i alt fald til 90 pct. eller så. Da det nu ligger sådan, at der er yderligere muligheder for optagelse af lån i udlandet, og det kan vise sig, at det vil være fornuftigt og gunstigt at udnytte disse muligheder, inden vi kommer ind i det nye folketingsår, synes jeg, det er rimeligt, at vi har bemyndigelsen klar. Det er altså ikke sådan, at der lige i de næste dage foreligger aktuelle muligheder, men vi regner med, at mulighederne kan foreligge inden for det kommende halve år. Hvor stort et omfang der så vil blive tale om, om vi skal trække hele beløbet eller kun en del deraf, er det vanskeligt at udtale sig om i øjeblikket.

Jeg tror, jeg også dermed har besvaret

det første af de spørgsmål, det ærede medlem hr. Kaj Andresen stillede. Da det som sagt er meningen med lånet at styrke valutastillingen, vil det sige, at det til lånet svarende kronebeløb skal indsættes i nationalbanken og sættes fast dér. Det er altså ikke på nogen måde meningen, at det skal gå ud som en stimulans til forbruget som noget, der skal være en kilde til yderligere efterspørgsel. Jeg kan derfor også svare det ærede medlem hr. Damsgaard derhen, at den lånebemyndigelse, som søges, ikke er udtryk for, at et løbende underskud derved skal dækkes, eller at der derved skal opretholdes et for stort forbrug.

Det ærede medlem hr. Jørgen Jensen var lidt inde på, hvor vi havde spurgt i denne anledning. Nu må jeg for det første sige, at det ville vel nok være lidt ejendommeligt, om regeringen henviste til et svar fra det økonomiske sekretariat, eftersom dette sekretariat jo afgiver sine udtalelser under regeringens ansvar, og det ville jo ligesom være at spørge sig selv på en vis måde.

Vi har ikke følt os foranlediget til i denne sag at spørge det økonomiske råds formandskab, men jeg har rettet en henvendelse til Danmarks nationalbank og har fået en udtalelse af 19. marts fra Danmarks nationalbank om denne sag, og denne udtalelse vil naturligvis stå til rådighed for finansudvalget — jeg går ud fra, det bliver finansudvalget, der skal viderebehandle sagen. Jeg synes imidlertid godt, at jeg allerede nu kan nævne i hvert tilfælde enkelte efter min opfattelse centrale ting i denne udtalelse fra Danmarks nationalbank.

Man henviser dér for det første til den udtalelse, som blev afgivet den 25. januar om den forrige lånebemyndigelseslov. Derudover uddyber nationalbanken sit principielle syn på lån-optagelse i udlandet og siger herunder, at den økonomiske politik bør tilrettelægges sådan, at de fornødne investeringer kan finansieres af den hjemlige opsparing. Dernæst siges det — jeg beder den højtærede formand om tilladelse til et par enkelte citater —

„Kapitaltilførsel fra udlandet vil — med undtagelse af statslån, som ikke anvendes til videreudlån eller på anden måde påvirker de øvrige statsfinansielle

[Finansministeren.]

dispositioner — forøge det hjemlige efterspørgselspres. Dette må være urigtigt i en situation, hvor den økonomiske politik netop tager sigte på at holde igen på efterspørgslen, så der kan tilvejebringes bedre balance mellem denne og produktionsmulighederne.“

Derefter gentager man den tidligere betragtning om, hvad skal jeg sige, den psykologiske virkning af, at sådanne statslån syner på valutastillingen, og så siges det — og det forekommer mig at være det centrale i denne sammenhæng —:

„Efter at der i 3 år har været et betydeligt og indtil den seneste tid stigende underskud på betalingsbalancen, er valutabeholdningen imidlertid faldet så meget, at dens ringe størrelse indebærer en risiko. Man skal særlig pege på, at den lille valutabeholdning betyder, at selv mindre tilbageslag kan give anledning til mistillid i ind- og udland til dansk økonomi og til den danske valutas stabilitet. Opstår der en sådan mistillid, kan den i forvejen anspændte valutastilling yderligere svækkes, og der kan opstå en situation, som det kan være vanskeligt at beherske. Ud fra denne betragtning kan det derfor være hensigtsmæssigt i en overgangsperiode at styrke den ringe valutabeholdning gennem lån-optagelse, indtil det efterhånden bliver muligt ved egen kraft at oparbejde en valutareserve.

Under henvisning til disse synspunkter skal nationalbanken ikke tage afstand fra forslaget om en yderligere bemyndigelse til optagelse af statslån i udlandet. Nationalbanken skal understrege nødvendigheden af, at den lånte fremmede valuta indgår i valutabeholdningen og dermed tjener til at styrke valutalikviditeten. Det bør tillige efter nationalbankens opfattelse sikres, at kroneprovenuet af lånene ikke videreudlånes eller påvirker statens finanspolitik i øvrigt.“

Vi er fra regeringens side enig i nationalbankens synspunkt over for den lån-optagelse, der her kan blive tale om, såfremt dette lovforslag bliver til lov.

Jeg tror, at jeg herved i det store og hele har besvaret de ærede ordførere, for så vidt besvarelse kan gives her, men er naturlig-

vis rede til at drøfte sagen videre med finansudvalget, som jeg stadig går ud fra skal have forslaget til behandling. Jeg vil gerne sige, at medens jeg, da jeg kom med forslag til den tidligere lov, stod i den situation at måtte bede om hurtig behandling på grund af de da foreliggende muligheder, vil der ved det lovforslag være god tid til behandlingen.

Damsgaard: Ja, jeg forstår, at lovforslaget vil blive henvist til finansudvalget, sådan som lovforslag af den art plejer, så jeg skal ikke gå ind i nogen diskussion med finansministeren, men det forekommer mig, at det, der blev refereret fra nationalbankens skrivelse, overordentlig meget ligner det, vi fik sidste gang, og disse præmisser gik jo nærmest ud på at fraråde at optage lån. At man så foretager denne besynderlige kovending — som man også gjorde sidste gang, vi fik en sådan erklæring — at i den foreliggende situation ville man ikke modsætte sig det, som det hed, virker nu ikke særlig overbevisende på mig.

Jeg har også læst den beretning, som nationalbankdirektøren har afgivet for ganske nylig over for repræsentantskabet, og jeg fandt ingen holdepunkter deri for, at nationalbankdirektøren ville anbefale regeringen at optage udenlandske lån. Nu forstår jeg på ministeren, at vi får denne skrivelse at se. Jeg har undladt at bede om det, for jeg tænkte nok, ministeren havde lært af tidligere gange, at man hellere måtte have en sådan skrivelse parat. Det har han altså også nu, og så får vi den vel at se i finansudvalget, og så kan vi jo drøfte sagen videre dér.

Jørgen Jensen: Den højtærede finansminister meddelte i sit svar, at det havde vist sig, at der var bedre lånemuligheder i udlandet, end man skønnede der var for et par måneder siden, da vi behandlede det forrige forslag. Jeg synes, det er udmærket, at der øjensynlig i en række lande, i hvert fald i nogle andre, er en så konsolideret økonomi, at sådanne lande er i stand til at låne til mindre velkonsoliderede, for ikke at sige svage lande.

Jeg vil imidlertid gerne tilføje, at fordi der er muligheder for at låne, er det jo ikke sikkert, at man skal låne. Dette spørgs-

[Jørgen Jensen.]

mål synes jeg vi bør afgøre ud fra vor egen økonomis forudsætninger.

Den højtærede finansminister sagde yderligere, at det ikke var meningen, at dette provenu af lånet hverken valutamæssigt eller kronemæssigt set skal udlånes igen. Nej, det er ikke meningen, og jeg efterlyser en politik, der kan sikre, at et sådant genudlån eller et sådant forbrug af pengene, valutaen og kronerne, ikke finder sted. Jeg forstår af de citater, som den højtærede finansminister havde fra en skrivelse fra nationalbanken, at det er også et vigtigt moment fra nationalbankens side. Det bliver nok svært, tror jeg, for regeringen, personificeret i den højtærede finansminister, at give os andre tilstrækkelig gode garantier for, at en sådan restriktiv finans- og pengepolitik virkelig vil blive gennemført.

Vedrørende selve denne skrivelse — jeg forstår, den er af 19. marts — fra Danmarks nationalbank er det lidt svært for mig at kommentere den — jeg lyttede naturligvis til, hvad ministeren havde at berette derom. Jeg forstod dog så meget, at nationalbanken havde fastholdt sin principielle opfattelse. Det gjorde nationalbanken jo også sidste gang, men synes også denne gang at være lidt svag i koderne, når det drejer sig om de konkrete konklusioner. Det, kan vi sige, er kedeligt for os andre og godt for regeringen, men lad os nu studere, hvad nationalbankens ledelse siger derom. Jeg kan naturligvis ganske tilslutte mig, at der skal herske tillid omkring den danske valuta. Her deler vi vel alle samme opfattelse, det være sig regeringen, nationalbanken eller oppositionen.

Finansministeren (Poul Hansen): Jeg ved jo ikke, om jeg i og for sig skal føre diskussionen her på nationalbankens vegne, men jeg har forstået dens stilling — og også dens stilling, således som den er kommet til udtryk i den sidste skrivelse — derhen, at det, nationalbanken advarer imod, er udenlandske lån, der anvendes på en sådan måde, at de netop stimulerer efterspørgslen og bringer en økonomisk aktivitet ud over den, som vi i øvrigt har planlagt igennem den finansielle politik, som nu er tilrettelagt. Banken er også imod, at der sker optagelse

af lån, så vidt jeg kan skønne, på, hvad skal jeg sige, kommerciel basis, ud over hvad der allerede er sket; men det, den kan gå ind for, er just det, som regeringen her foreslår, nemlig optagelse af lån til, hvad skal jeg sige, forøgelse af vor valutamæssige stødpude, på betingelse af at kronebeløbet lægges fast. Hvorledes vi nærmere kan gøre det, kan vi måske videre diskutere ved udvalgsbehandlingen, hvis der ellers måtte være interesse fra oppositionspartierne for at støtte sagen — den har jo været begrænset her i dag.

Så kan jeg heller ikke lade være med at fremsætte den bemærkning, at vi har jo ved tidligere lejligheder hørt, hvilken overvældende betydning man her tillægger nationalbankens stilling til sådanne økonomiske spørgsmål. Men når nu nationalbanken tager en stilling, der sådan på et enkelt punkt ikke er ganske sammenfaldende med, hvad oppositionen mener, så er det lige pludselig, som om nationalbankens sagkundskab på området ikke vurderes lige så højt. Virker det ikke en lille smule ejendommeligt?

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Kaj Andresen: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til finansudvalget.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen.

Medlem af folketinget Søgaard har meddelt mig, at han ønsker til landbrugsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Vil ministeren begrunde, hvorfor begrundelsen til den nye landbohøjskole i Odense ikke er optaget på de kommende tre års byggebudget?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommande spørgetid efter spørgetiden på onsdag.

Medlem af folketinget Hagen Hagensen har meddelt mig, at han ønsker til justitsministeren at stille følgende spørgsmål:

[Formanden.]

„Vil justitsministeren — eventuelt i forbindelse med finansministeren — sørge for snarlig tilvejebringelse af regler for fordeling af skattetilsvær mellem ægtefæller i tilfælde af separation og skilsmisse?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommande spørgetid.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 2. april kl. 14 med følgende dagsorden:

1) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om indfødsrets meddelelse.

2) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om udførsel af kartofler.

3) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om offentlig forsorg. (Om inddrivelse af underholdsbidrag m. v.).

4) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af den på De Forenede Nationers konference i Genève i 1958 om retsordenen på havet under tegnede konvention om den kontinentale sokkel.

5) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om nedsettelse af en afrustningskommission [af O. Mathiasen m. fl.].

Formanden meddelte sluttelig planen for tingets øvrige møder i den følgende uge.

Mødet hævet kl. 14³⁰.

87. møde.

Tirsdag den 2. april kl. 14.

Formanden: Udvalget angående forslag til lov om ændring i færdselsloven har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer er omdelt.

I skrivelse af 31. marts d. å. meddeler kontorchef fru Else Gregersen, Holte, at hun er villig til fra den 4. d. m. at regne at indtræde som midlertidigt medlem af folkettinget i anledning af den folketingsmand Rimstad tilståede orlov.

Den første sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om indfødsrets meddelelse.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 122) findes i tidenden sp. 4493, indfødsretsudvalgets betænkning i tillæg B. sp. 561).

Der var stillet 5 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandlinger under ét.

Ingen bad om ordet.

Ændringsforslagene nr. 2 og 3 og § 1, således ændret, *vedtoges* uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 4 om indsættelse af en ny paragraf *vedtoges* uden afstemning.